

SENĀTA RĪCĪBAS SĒDES L Ē M U M S

Rīgā 2010.gada 17.maijā

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta senatoru kolēģija šādā sastāvā:

senators J.Neimanis

senators A.Guļāns

senatore V.Krūmiņa

rīcības sēdē izskatīja sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats”, sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” un SIA „Alti A” kasācijas sūdzības par Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 22.janvāra spriedumu administratīvajā lietā, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats”, sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” un SIA „Alti A” pieteikumiem par Konkurences padomes 2005.gada 14.septembra lēmuma Nr.E02-41 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2005.gada 7.februārī Jūrmalas pilsētas dome nosūtīja SIA „Alti A”, sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Info Serviss”, sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats”, SIA „Balsts-R” un SIA „Abe Iks” uzaicinājumu piedalīties cenu aptaujā par telpu remontdarbu veikšanu Jūrmalas sociālās aprūpes centrā.

[2] Cenu aptaujas ietvaros sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats” nosūtīja savu tāmi sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Info Serviss”. Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” savukārt nosūtīja savu tāmi

SIA „Alti A”. SIA „Alti A”, sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” un sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats”, kā arī SIA „Balsts-R” iesniedza piedāvājumu publiskā iepirkuma ietvaros.

[3] 2005.gada 22.februārī Jūrmalas pilsētas dome nolēma slēgt iepirkuma līgumu ar SIA „Balsts-R”, pamatojot, ka pārējo pretendentu tehniskais piedāvājums neatbilst pasūtījuma prasībām un SIA „Balsts-R” piedāvājumam ir viszemākā cena.

[4] 2005.gada 14.septembrī Konkurences padome pieņēma lēmumu Nr.E02-41, ar kuru konstatēja, ka no 2005.gada 7.februāra līdz 2005.gada 17.februārim pieteicēji SIA „Alti A”, sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” un sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats” ir bijuši iesaistīti aizliegtās darbībās, kas izpaudās kā tirgus dalībnieku saskaņota darbība, kuras ietvaros notika informācijas apmaiņa par cenām, kā arī tika saskaņota piedalīšanās konkursā un šīs darbības noteikumi, un tādējādi tās ir izdarījušas Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punkta pārkāpumu un sodāmas ar naudas sodu.

[5] Pieteicēji iesniedza pieteikumus par Konkurences padomes 2005.gada 14.septembra lēmuma atcelšanu. Pieteikumi apvienoti izskatīšanai vienā lietā.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 25.aprīļa spriedumu pieteicēju pieteikums apmierināts. Arī Administratīvā apgabaltiesa ar 2008.gada 11.novembra spriedumu pieteicēju pieteikumu apmierināja. Senāts ar 2009.gada 29.jūnija spriedumu atcēla Administratīvās apgabaltiesas spriedumu un nodeva lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.

[6.1] Senāts norādīja, ka Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punkts neprasa obligātu vienošanos tieši par preču vai pakalpojumu cenu. Aizliegta ir jebkura informācijas apmaiņa par tādiem konkurenta darbības (bezdarbības) noteikumiem, kas tā vai citādi var ietekmēt konkurējošā tirgus dalībnieka rīcību.

[6.2] Cenu aptaujas gadījumā brīvu un godīgu konkurenci deformē vai kavē jebkādas ar šo aptauju saistītas informācijas apmaiņa starp konkrētā tirgus dalībniekiem, ja šī informācija ļauj prognozēt kāda cita tirgus dalībnieka dalību cenu aptaujā un tā rīcību, attiecīgi plānojot savu rīcību.

[6.3] Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minēto vienošanos dalībnieku mērķis ir īpaši jāpierāda tikai tad, ja faktiskais gadījums neatbilst kādā no normā minētajiem speciālajiem tiesiskajiem sastāviem (cita veida vienošanās, kas nav minētas likumā). Jēdziens „mērķis” nenozīmē dalībnieku subjektīvo attieksmi, bet vienošanās objektīvu nozīmi un nolūku ekonomiskajā kontekstā, kādu dalībnieki vēlas sasniegt. Lai pierādītu pret konkurenci vērstu nodomu, pietiek ar pašu faktu, ka ir saņemta informācija no konkurējoša tirgus dalībnieka, ko neatkarīgs tirgus dalībnieks glabā kā komercnoslēpumu.

[6.4] Apgabaltiesai jāvērtē kopsakarā Jūrmalas pilsētas domes iepirkuma komisijas uzaicinājumu piedalīties cenu aptaujā, pretendentu piedāvājumu reģistrācijas cenu aptaujai lapu, pieteicēju datoros atrastās tāmes un to sastādīšanas/nosūtīšanas laiku, liecinieku liecības, pieteicēju tāmēs norādītās izmaksu summas un piedāvājumos iesniegtās izmaksu summas.

[6.5] Tā kā Konkurences padomes biroja darbinieki nevar iepriekš zināt, vai tirgus dalībnieku rīcībā atrodas vai neatrodas neidentificēta informācija, kas var tikt atklāta tikai pārbaudes laikā birojam īstenojot ar likumu noteiktās tiesības un privātpersonām - savus pienākumus, tad apelācijas tiesas secinājums, ka tirgus dalībnieks pie administratīvās atbildības būtu saucams gadījumā, ja birojs pierādītu, ka tirgus dalībnieka rīcībā nepieciešamā informācija ir bijusi un tā nav nodota biroja darbiniekiem, ir pretrunā ar Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 1., 2. un 4.punktu un sesto daļu. Fakts, ka biroja darbiniekiem tiek liegts iepazīties ar tirgus dalībnieka rīcībā esošu informāciju datoros veido administratīvā pārkāpuma sastāvu.

[7] Atkārtoti izskatījusi lietu Administratīvā apgabaltiesa ar 2010.gada 22.janvāra spriedumu daļēji apmierināja pieteikumus. Ar spriedumu atcelts Konkurences padomes 2005.gada 14.septembra lēmumus daļā par sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” noteikto naudas sodu Ls 10 142 apmērā, daļā par SIA „Alti A” noteikto naudas sodu Ls 2271 apmērā un daļā par sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats” noteikto naudas sodu Ls 38 702 apmērā, bet pārējās daļās pieteikumi noraidīti. Tiesas spriedums pamatots ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[7.1] Salīdzinot pieteicēju iesniegtās tehniskās specifikācijas un tehniskos piedāvājumus un domes uzaicinājuma cenu aptaujai pielikumā pievienotās tehniskās specifikācijas aprakstā un tehniskā piedāvājuma veidlapā norādīto, tiesa secina, ka

Konkurences padome pamatoti visu trīs pieteicēju iesniegtajās tehnisko specifikāciju un tehniskā piedāvājuma tabulās konstatēja minētās sakritības. Būtībā visi trīs pieteicēji pašvaldības cenu aptaujai iesniedza identiska satura tehniskos piedāvājumus. Visas trīs tehnisko specifikāciju tabulas pieteicēji noformējuši kā tāmes (tajās papildus norādītas materiālu izmaksas). Tehnisko specifikāciju tabulā horizontālo aiļu nosaukumi pamatā atbilst domes uzaicinājuma veidlapā norādītajiem, bet vairākas ailes tomēr atšķiras, turklāt visiem pieteicējiem vienādi. Piemēram, 9.ailē iekavās vārdu „PVH dēļīši” vietā, kas norādīti domes veidlapā, visi pieteicēji ierakstījuši „PVH dēļīšu”, 25.ailē visi trīs pieteicēji pat pieļāvuši vienādu gramatisko kļūdu, vārda „izlietne” vietā ierakstot „iezlietne”, vienādi atšķirīgi no domes veidlapā norādītā pieteicēji norādījuši arī 6., 7. 8., 10. un 15.ailes nosaukumus. Minētie apstākļi tiesas ieskatā Konkurences padomei varēja radīt pamatotas aizdomas par Konkurences likuma pārkāpumu un Konkurences padomei bija pamats veikt papildus pārbaudes.

[7.2] Biroja rīcība pieteicēju birojos atbilda Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 1.un 2. punkta robežām. Biroja darbinieki iepazīstināja pieteicējus ar likumam atbilstošu Biroja direktora pilnvaru un informēja par izmeklējamās lietas būtību. Pieteicēju darbinieki paši Biroja darbiniekiem atļāva pārbaudīt datorus. Biroja darbinieku rīcība nenorāda uz to, ka informācija iegūta, to nepieprasot. Līdz ar to visa iegūtā informācija ir vērtējama kā pierādījumi. Tiesas ieskatā uz to, ka informācija Konkurences padomes darbiniekiem tika sniegta labprātīgi, norāda arī apstākļi, ka Konkurences padome nevienam no pieteicējiem nav sastādījusi administratīvā pārkāpuma protokolu par informācijas nesniegšanu. Tiesa papildus norāda, ka arī paši pieteicēji netieši ir atzinuši to, ka pierādījumi ir iegūti tiesiskā veidā. Lūdzot izlemt jautājumu par piemērotā soda samazināšanu, pieteicēji kā vienu no pamatojumiem soda naudas samazināšanai min apstākli, ka pieteicēji pēc savas iniciatīvas ir snieguši pilnīgu un patiesu informāciju un pierādījumus, kuriem bija nozīme pārkāpuma konstatēšanā, t.i., pieteicēji norāda, ka ir sadarbojušies ar Biroja darbiniekiem. Līdz ar to arī šīs pieteicēju paskaidrojums apstiprina tiesas secinājuma pamatotību par pierādījumu tiesisku iegūšanu.

[7.3] SIA „Info Serviss” tehniskā direktora N.Z. datorā atrastajā SIA „Alti A” tehniskajā piedāvājumā ietvertā materiālu un izstrādājumu tabula, kurā norādītas arī cenas, pilnībā sakrīt ar SIA „Alti A” cenu aptaujas ietvaros iesniegto, bet šajā datorā atrastajā SIA „Alti A” finanšu piedāvājumā norādīta no cenu aptaujas ietvaros

iesniegtās atšķirīga cena, kā arī SIA „Balsts-R” reģistrācijas numurs un finanšu piedāvājums. SIA „Info Serviss” tehniskā direktora *N.Z.* datorā iegūtā SIA „Būvuzņēmums Stats” tāme pilnībā sakrīt ar SIA „Būvuzņēmums Stats” cenu aptaujas ietvaros iesniegto tāmi. Abas SIA „Alti A” datorā iegūtās SIA „Info Serviss” tāmes atšķiras no SIA „Info Serviss” cenu aptaujas ietvaros iesniegtās tāmes tikai sadaļās „Transports materiāliem” un „Firmas virsizdebumi un plānotie uzkrājumi”, un attiecīgi arī sadaļā par kopējo cenu, bet pārējā daļā tās ir identiskas ar cenu aptaujā iesniegto tāmi. Izvērtējot visu trīs pieteicēju cenu aptaujā iesniegto tāmju un tehnisko piedāvājumu savstarpējās sakritības un vērtējot šīs sakritības saistībā ar SIA „Info Serviss” atrastajiem SIA „Alti A” un SIA „Būvuzņēmums Stats” piedāvājumiem cenu aptaujai un SIA „Alti A” atrasto SIA „Info Serviss” piedāvājumu, tiesa secina, ka minētie pierādījumi kopumā pierāda visu trīs pieteicēju saskaņotas darbības - vienošanos par darbības noteikumiem cenu aptaujā - informācijas apmaiņu par tehnisko piedāvājumu un cenām. To apstiprina arī visu trīs pieteicēju amatpersonu sākotnēji sniegtie paskaidrojumi Konkurences padomei. No *N.Z.* sākotnējā paskaidrojuma izriet, ka SIA „Alti A” un SIA „Būvuzņēmums Stats” paši ir izstrādājuši un viņam pa e-pastu ir nosūtījuši datorā atrastos dokumentus, savukārt tiesā viņš sniedza atšķirīgu liecību - ka tieši viņš sagatavojis gan SIA „Alti A”, gan SIA „Būvuzņēmums Stats” piedāvājumu. Tiesa uzskata par atbilstošu patiesībai tieši sākotnēji sniegto paskaidrojumu, jo *N.Z.* varētu būt ieinteresēts, lai SIA „Info Serviss” netiktu sodīta par pārkāpumu, un tāpēc, iespējams, pēc sākotnējo paskaidrojumu sniegšanas tālākos paskaidrojumus un liecības ir saskaņojis ar citiem lieciniekiem, kuri arī varētu būt ieinteresēti, lai pieteicēji netiktu sodīti. Arī *Ē.C.* sākotnēji nav sniedzis paskaidrojumu, ka būtu uzticējies SIA „Alti A” piedāvājumu sagatavot kādai citai personai, gluži pretēji, *Ē.C.* ir paskaidrojis, ka SIA „Alti A” piedāvājumu gatavoja viņš pats kopā ar grāmatvedi. Izvērtējot *I.E.* un *J.B.* sākotnēji sniegtos paskaidrojumus un salīdzinot tos ar vēlāk sniegtajiem paskaidrojumiem un liecībām tiesā, tiesa ņem vērā arī to, ka abas personas sākotnēji nav norādījušas, ka konkrētajā cenu aptaujā būtu piesaistīts kāds konkrēts apakšuzņēmējs vai piedāvājuma dokumentu sagatavošana būtu bijusi nodota kādai konkrētai fiziskai personai. Paskaidrojums par piedāvājuma sagatavošanas uzticēšanu *N.Z.* pirmo reizi sniegts tikai 23.maijā, t.i., gandrīz divas nedēļas pēc sākotnējo paskaidrojumu sniegšanas. Šādos apstākļos tiesa uzskata par ticamākiem SIA „Būvuzņēmums Stats” amatpersonu sākotnēji sniegtos paskaidrojumus, no kuriem izriet, ka piedāvājuma

sagatavošana konkrētai personai nebija uzticēta, tas atbilst arī *N.Z.* sākotnējam paskaidrojumam. Tā kā SIA „Info serviss” datorā tika atrasta SIA „Būvuzņēmums Stats” tāme cenu aptaujai un tā pilnībā sakrīt ar SIA „Būvuzņēmums Stats” cenu aptaujas ietvaros iesniegto tāmi, tiesa uzskata, ka lietā ir pietiekami pierādījumi tam, ka arī SIA „Būvuzņēmums Stats” bija iesaistīta aizliegtajās darbībās. *N.Z.* rīcība ir uzskatāma par SIA „Info Serviss” pārstāvja rīcību. Izvērtējot *Ē.C.* sākotnēji sniegto paskaidrojumu, ka SIA „Info Serviss” tāmi viņš ieguvis pēc konkursa un tiesā sniegto liecību, ka viņš nezina, kā datorā nokļuvis SIA „Info serviss” dokuments, tiesa tos neuzskata par ticamiem. *Ē.C.* datorā ir atrasta elektroniskā pasta vēstule, kuras pielikumā cita starpā ir arī daļa no SIA „Info serviss” piedāvājuma cenu aptaujai (tehniskā specifikācija ar cenām), un no šīs vēstules izriet, ka starp SIA „Info Serviss” un SIA „Alti A” notikusi e-pasta saziņa 2005.gada 15.februārī plkst.16.54 un 2005.gada 16.februārī plkst.9.32, t.i., pirms abu minēto sabiedrību piedāvājuma cenu aptaujai reģistrācijas pašvaldības iepirkumu komisijā. Tātad SIA „Alti A” saziņa ar SIA „Info Serviss” ir notikusi pirms piedāvājuma iesniegšanas un SIA „Alti A” bija zināma SIA „Info Serviss” tehniskajā specifikācijā norādītā cena, jo SIA „Info Serviss” to nosūtīja SIA „Alti A” ar elektroniskā pasta starpniecību.

[7.4] Tā kā pie SIA „Info Serviss” ir atrasti gan SIA „Alti A”, gan SIA „Būvuzņēmums Stats” sagatavotie dokumenti, bet pie SIA „Alti A” - SIA „Info Serviss” sagatavotais dokuments, tiesa secina, ka lietā ir pierādīta saskaņota darbība visu trīs pieteicēju starpā. SIA „Info serviss” bija zināma SIA „Būvuzņēmums Stats” piedāvātā cena un SIA „Alti A” tehniskais piedāvājums ar tajā norādītajām cenām, bet SIA „Alti A” bija zināma SIA „Info Serviss” piedāvātā cena un tādējādi šīs sabiedrības varēja salīdzināt konkurentu piedāvājumu un ņemt to vērā, cenu aptaujā norādot savu piedāvāto cenu. Visu pieteicēju starpā notikusī apmaiņa ar tehniskā piedāvājuma tabulām, kā rezultātā pašvaldībai tika iesniegtas identiskas tehniskā piedāvājuma tabulas, sašaurināja pašvaldības izvēli. Ja piedāvājums atbilstu tehniskās specifikācijas prasībām, kā to uzskatīja pieteicēji, pašvaldībai uzvarētājs būtu jāizvēlas tikai pēc cenas. Šādos apstākļos ir konstatējams aizliegtās vienošanās mērķis - konkurences ierobežošana un līdz ar to lietā nav būtiski, kādu viedokli Konkurences padomes ierosinātajā lietā būtu sniegusi pašvaldības iepirkumu komisija.

[7.5] Pieteicēju saskaņotās darbības ietekmēja konkurenci cenu aptaujas pretendentu starpā un tas bija pietiekami pārkāpuma konstatēšanai. Tas, ka iepirkumu komisija par uzvarētāju atzina SIA „Balsts-R”, nenozīmē, ka konkurence netika

ietekmēta. Pieteicēji sodīti par aizliegtu vienošanos, kura pēc savas būtības un mērķa ietekmē konkurenci un šāda pārkāpuma konstatēšanai nav noteikti nepieciešams konstatēt to, ka aizliegtā vienošanās ir ietekmējusi arī cenu aptaujas rezultātu.

[7.6] Pieteicēju apmeklējuma laikā Konkurences padome pieteicēju telpās neatrada SIA „Balsts-R” sastādītos dokumentus cenu aptaujai, arī pieteicēju amatpersonas nav sniegušas paskaidrojumus par saziņu ar SIA „Balsts-R”, sagatavojot konkrēto cenu piedāvājumu. SIA „Info Serviss” datorā atrastais SIA „Alti A” finanšu piedāvājums, kurā norādīts SIA „Balsts-R” reģistrācijas numurs, neļauj uzskatīt, ka šo dokumentu būtu sastādījis SIA „Balsts-R”. Pieteicēji pamatoti norāda, ka SIA „Balsts-R” cenu aptaujai iesniegtās tāmes (lietas 2.pielikuma 197.-198.lapa) vertikālo kolonnu nosaukumi ir līdzīgi pieteicēju iesniegtajām tāmēm, bet tajā pašā laikā tiesa konstatē, ka tie pilnībā tomēr nesakrīt. Arī horizontālo aiļu nosaukumi SIA „Balsts-R” tāmē vairākās vietā ir papildināti ar sīkākiem paskaidrojumiem un atšķiras no pieteicēju tāmēs norādītajiem. Turklāt lietas izskatīšanas laikā Konkurences padome no pašvaldības iepirkumu komisijas bija saņēmusi informāciju, ka 2005.gada 22.februārī Jūrmalas pilsētas dome pieņēma lēmumu slēgt līgumu ar SIA „Balsts-R”, jo pieteicēju tehniskais piedāvājums neatbilda pasūtījuma prasībām, bet SIA „Balsts-R” piedāvājums šīm prasībām atbilda un tam bija viszemākā cena (lietas 2.pielikuma 62.lapa). Jūrmalas pilsētas dome norādīja, ka pieteicēji tehniskajā piedāvājumā bija norādījuši būvdarbu prasībām neatbilstošu griestu krāsu un linoleju (lietas 2.pielikuma 63.lapa). Līdz ar to tiesa secina, ka Konkurences padomei nebija nepieciešams pieprasīt SIA „Balsts-R” tehnisko piedāvājumu un salīdzināt to ar pārējo pieteicēju tehnisko piedāvājumu, jo pašvaldība kā pasūtītājs jau bija konstatējusi, ka tie ir atšķirīgi. No minētā izriet, ka attiecībā uz SIA „Balsts-R” Konkurences padome nebija ieguvusi tādus pašus pierādījumus, kā attiecībā uz pārējiem pieteicējiem. Tādējādi nav pamatots pieteicēju apgalvojums, ka pieteicēji atradās salīdzināmos apstākļos ar SIA „Balsts-R” un tāpēc nebija sodāmi.

[7.7] Konkurences padome pamatoti saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 19.oktobra noteikumu Nr.862 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā minētajiem pārkāpumiem” (turpmāk – noteikumi Nr.862) 15.punktu pieteicēju vienošanos kvalificējusi kā sevišķi smagu pārkāpumu un sodu piemērojusi saskaņā ar šo noteikumu 18.3.apakšpunktu - no 1,5% līdz 7% no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma un pamatoti konstatējusi priekšnoteikumu naudas soda samazināšanai. Tomēr, neskatoties uz piemēroto naudas

soda samazinājumu, apgabaltiesas ieskatā Konkurences padome pieteicējiem ir piemērojusi pārāk lielu un ar izdarīto pārkāpumu nesamērīgu sodu. Ņemot vērā, ka aizliegtas vienošanās dēļ nebija nepieciešams cenu aptauju pārtraukt (kā tas bija, piemēram, lietā par SIA „Klimata sistēmas” un SIA „E Sistēmas” sodīšanu par aizliegtu vienošanos ar 2006.gada 18.oktobra lēmumu Nr.E02-119, uz ko atsaucas Konkurences padome), cenu aptauja tika pabeigta un pieteicēju piedāvājums cenu aptaujā netika atzīts par uzvarētāju, apgabaltiesa uzskata, ka šajā gadījumā saskaņā ar 18.3.apakšpunktu sākotnēji sods bija nosakāms 1,5% apmērā no pieteicēju pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma. Savukārt 1,5% sods ir samazināms, pamatojoties tikai uz noteikumu Nr.862 24.punktu, kā to konstatējusi Konkurences padome. Apgabaltiesas ieskatā šajā gadījumā nav pamata konstatēt, ka pieteicēji pēc savas iniciatīvas būtu snieguši pilnīgu un patiesu informāciju vai pierādījumus, kuriem bija būtiska nozīme pārkāpuma konstatēšanā. Kā tiesa jau iepriekš konstatēja, pierādījumi par pārkāpumu tika iegūti pēc Konkurences padomes, nevis pieteicēju iniciatīvas, ierodoties pieteicēju telpās. Turklāt pieteicēju amatpersonu un darbinieku sākotnēji un vēlāk sniegtie paskaidrojumi par pārkāpuma apstākļiem ir atšķirīgi un tiesa vēlāk sniegtos paskaidrojumus un liecības nevērtēja kā ticamus. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, pierādījumi būtu iesniegti pēc pieteicēju iniciatīvas, kā arī sniegtā informācija būtu pilnīga un patiesa. Tāpēc nav pamata konstatēt noteikumu Nr.862 21.3.apakšpunktā minētos apstākļus soda samazināšanai. Izvērtējot to, kādā apmērā ir samazināms pieteicējiem piemērotais sods, apgabaltiesa ņem vērā Konkurences padomes konstatētos apstākļus, ka informācijas apmaiņa konstatēta vienas cenu aptaujas ietvaros, kuras apjoms bija neliels. Pieteicēji pamatoti norāda, ka, nosakot soda apmēru, jāņem vērā cenu aptaujas piedāvājuma summa, kas bez pievienotās vērtības nodokļa nepārsniedza Ls 6000. Šādos apstākļos apgabaltiesa uzskata par samērīgu soda samazinājumu līdz 0,5% no pieteicēju pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma, kas SIA „Būvuzņēmums Stats” ir Ls 19 351, SIA „Info Serviss” Ls 5071 un SIA „Alti A” Ls 1135. Tiesa uzskata, ka šāda apmēra sods ir samērīgs ar pārkāpuma raksturu, kas atzīstams par smagu, tāpēc sods ir pietiekami liels, lai pildītu preventīvo funkciju - atturētu pieteicējus no līdzīga veida pārkāpumu izdarīšanas. Vēl mazāka soda piemērošana tiesas ieskatā šo funkciju varētu nepildīt. Vienlaikus šāds soda apmērs ir samērīgs ar pārējiem pārkāpumu raksturojošiem apstākļiem - vienu cenu aptauju, kurā pieteicēji nav uzvarējuši, kā arī šīs cenu aptaujas nelielo apjomu.

[8] Par Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 22.janvāra spriedumu SIA „Alti A” iesniegusi kasācijas sūdzību. SIA „Alti A” lūdz atcelt tiesas spriedumu daļā, ar kuru atcelts Konkurences padomes 2005.gada 14.septembra lēmums daļā par SIA „Alti A” noteikto naudas sodu Ls 2271 apmērā un noraidīts SIA „Alti A” pieteikums pārējā daļā, un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai citā tiesnešu sastāvā.

SIA „Alti A” ieskatā spriedums ir nepamatots un prettiesisks, jo tas taisīts pārkāpjot Administratīvā procesa likuma 154.panta pirmās daļas normas, kā arī nepareizi iztulkojot un piemērojot Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktu. Tiesa ignorējusi objektīvās izmeklēšanas principu, novērtējusi neesošus pierādījumus. SIA „Alti A” uzliktais naudas sods ir nesamērīgs un netaisnīgs.

[9] Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” iesniegusi kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 22.janvāra spriedumu, kurā lūdz to atcelt daļā, ar kuru noraidīts sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” pieteikums, un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Kasācijas sūdzība pamatota ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[9.1] Tiesa spriedumā ir nepareizi interpretējusi Konkurences likuma 9.panta piekto daļu. Tiesas minētās tiesību normas tulkojums ir pretrunā Administratīvā procesa likuma 7.pantā noteiktajam tiesiskuma principam un 8.pantā noteiktajam tiesību normu saprātīgas piemērošanas principam.

Pieļauve pieteicēju datoriem un tajos esošajai informācijai, kā arī dokumentu un sarakstes izņemšana varēja notikt tikai uz tiesas lēmuma pamata, jebkāda Konkurences padomes biroja darbība bez minētā tiesas lēmuma saņemšanas ir atzīstama par prettiesisku.

Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 2.punkts jebkurā gadījumā paredz pilnvarojumu kā pamatu iepazīties ar dokumentiem un tos saņemt. Konkurences padomes biroja darbinieki pārkāpa savu pilnvarojumu, jo pilnvara neparedzēja iekļūšanu datoros ar vai bez pieteicēju piekrišanas.

Tiesas secinājums par labprātīgu informācijas sniegšanu un piekrišanu informācijas no pieteicēju datoru izņemšanai ir pretrunā ar Konkurences padomes biroja darbinieku konstatēto. Konkrētajā gadījumā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” pakļāvās Konkurences padomes biroja darbinieku prasībām. Tiesa

ignorējusi pierādījumus par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats” mēģinājumu iebilst pret iekļūšanu tās datoros.

[9.2] Tiesa nepareizi piemērojusi Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktu un Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.pantu.

Nepareizas Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punkta un 1.panta 11.punkta gramatiskas tulkošanas rezultātā tiesas spriedums ir pretrunā Administratīvā procesa likuma 13.pantā noteiktajam samērīguma principam un 17.pantā norādītajai teleoloģiskajai interpretācijas metodei.

Pretēji Administratīvā procesa likuma 9.pantā un 154.pantā noteiktajam, tiesa nepareizi norādījusi, ka pieteicēju cenu aptaujā iesniegto tāmju un tehnisko piedāvājumu savstarpējās sakritības kopsakarā ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” atrastajiem SIA „Alti A” un sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats” piedāvājumiem cenu aptaujai un SIA „Alti A” atrasto sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” piedāvājumu, norāda uz pieteicēju saskaņotu darbību - vienošanos par darbības noteikumiem - informācijas apmaiņu par tehnisko piedāvājumu un cenām. Tas, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” bija sagatavojusi sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats” tāmes un tehniskā piedāvājuma projektu un bija nosūtījusi tāmes un tehniskā piedāvājuma projektu SIA „Alti A” ar citām summām, neliecina par aizliegtās vienošanās esamību starp visām trim pieteicējām.

Lietā nav pierādījumu par pieteicēju vienošanos vai tādas informācijas apmaiņu, kura ietekmētu konkurenci. Tiesa nav vērtējusi, kā apstākļi, ka ir informācija par vairāku dalībnieku dalību cenu aptaujā, negatīvi ietekmē konkurenci. Lietā arī nav pierādījumu, ka informācijas aprīte notika savstarpēji visu triju pieteicēju starpā. Minētais norāda uz Administratīvā procesa likuma 9. un 145.panta noteikumu pārkāpu.

Apstākļi, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” ir sūtījusi sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats” un SIA „Alti A” dokumentu projektus, nevar kalpot par pamatu atzinumam, ka lietā ir pierādīta visu trīs pieteicēju savstarpēji saskaņota darbība. Lietā nav pierādījumu par saskaņotas darbības pastāvēšanu starp visām trim pieteicējām un ka pieteicējas savā starpā būtu viena otrai izpaudušas informāciju par savu piedāvājumu. Starp sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats” un SIA „Alti A” nav konstatēta jebkāda veida

informācijas apmaiņa, kas būtu atdzīstama par Konkurences likuma pārkāpumu atbilstoši Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktam.

Lai būtu iespējams piemērot Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktu, jākonstatē apzināta visu tirgus dalībnieku darbība un/vai bezdarbība. Lietā nav pierādījumu, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” sekmēja saskaņota piedāvājuma iesniegšanu, nav pierādīts, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” līdz paziņojuma no pasūtītāja saņemšanai zināja, ka citi pieteicēji iesnieguši piedāvājumus. Lietā nav pierādījumu, ka starp sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats” un SIA „Alti A” ir pastāvējusi jebkāda veida komunikācija. Līdz ar to nav pierādīta pieteicēju saskaņota un apzināta rīcība nolūkā deformēt konkurenci.

Nebija pamata konstatēt visu pieteicēju darbībās Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punkta pārkāpumu, jo, lai konstatētu tirgus dalībnieku darbībās saskaņotu darbību, jākonstatē, ka tirgus dalībnieku starpā ir vienprātība, ar ko apzināti tiek aizstāta konkurence, kas konkrētajā gadījumā nav konstatējama.

Nav pierādīta pieteicēju vaina Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punkta pārkāpumā un, vadoties no Administratīvā procesa likuma 13.panta, nav konstatēts sabiedrības labums, ko tā iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikts pieteicējiem.

[9.3] Taisot spriedumu tiesa, nesniedzot savu vērtējumu vairākiem sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” norādītajiem argumentiem, nav piemērojusi Administratīvā procesa likuma 247.panta otrajā daļā noteikto. Nepamatojot spriedumu ar apstākļiem, kuri nodibināti ar pierādījumiem lietā, tiesa pieļāvusi Administratīvā procesa likuma 9. un 154.panta noteikumu pārkāpumus.

[9.4] Tiesa nav vispusīgi noskaidrojusi un pārbaudījusi lietas apstākļus saistībā ar pieteicēju identiska satura tāmju esamību, kā arī nav norādījusi spriedumā, kādēļ tā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Balsts-R” pierādījumam devusi priekšroku salīdzinājumā ar pieteicēju pierādījumu, tādējādi pieļaujot Administratīvā procesa likuma 154.panta pārkāpumu.

[9.5] Spriedumā neizvērtējot liecinieku liecības, tiesa nepamatoti nav piemērojusi Administratīvā procesa likuma 154.panta trešo daļu.

[10] Par Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 22.janvāra spriedumu sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats” iesniegusi kasācijas sūdzību,

kurā lūdz atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 22.janvāra spriedumu pilnībā. Kasācijas sūdzībā norādīts, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats” spriedumu uzskata par nepamatotu un prettiesisku, kas pieņemts pārkāpjot Administratīvā procesa likuma 103.panta otrajā daļā, 154.panta pirmajā daļā noteiktos tiesas pienākumus un ignorējot 223.pantā noteiktās administratīvā procesa dalībnieku tiesības, kā arī nepareizi tulkojot Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktu.

Kasācijas sūdzība pamatota ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[10.1] Tiesa nav ievērojusi Administratīvā procesa likuma 223.pantā noteiktās administratīvā procesa dalībnieku tiesības un tās pārkāpusi, liedzot sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats” iespēju sniegt savus paskaidrojumus un iebildumus un izskatot lietu bez tās klātbūtnes, pret ko tiesas sēdē iebilduši arī pārējo pieteicēju pārstāvji. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 214. un 269.pantu tiesai lietas izskatīšana bija jāatliek.

[10.2] Tiesa nav pilnībā ievērojusi Senāta 2009.gada 29.jūnija spriedumā norādīt. Tiesa nav izvērtējusi apstākli, ka liecinieku liecības ir pretrunīgas un tāpēc sniegto liecību izvērtējumam ir jāpievērš īpaša uzmanība. Tiesas apgalvojums, ka pieteicēju darbinieki varētu sniegt liecības ar mērķi palīdzēt pieteicējiem izvairīties no Konkurences likumā noteiktās atbildības, ir tikai pieņēmums un nav pamatots ne ar vienu pierādījumu. Lietā nav gūti pierādījumi par visu trīs sabiedrību savstarpēju vienošanos un apzinātu apmaiņu ar informāciju.

[10.3] Tiesa nav izvērtējusi lietā esošos pierādījumus atbilstoši Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas nosacījumiem savstarpējā kopsakarībā un savstarpējā saistībā. Lai Konkurences padomes izdots administratīvais akts iegūtu likumīgu jēgu un būtu tiesisks, jākonstatē visu pieteicēju saskaņota vienošanās ar mērķi vai sekām kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci Latvijas tirgū. Lietā nav iegūti pierādījumi apstāklim, ka visas trīs sabiedrības savstarpēji zināja, ka veic piedalīšanos cenu aptaujā, kā arī tam, ka pārējās pieteicējas zināja, kādu galīgo piedāvājumu iesniegs sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats”. Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats” rīkojusies atbilstoši likuma „Par iepirkumu valsts un pašvaldības vajadzībām” 3.panta otrajai daļai.

Tiesa spriedumā nav norādījusi kādā veidā konkrētajā cenu aptaujā ir izpaudies mērķis kavēt vai deformēt konkurenci Latvijas teritorijā.

Lietā nav gūti pierādījumi, ka konkrētajā gadījumā ir iestājušies Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas nosacījumi, un konkrēti iestājušās sekas – ir kavēta, ierobežota vai deformēta konkurence Latvijas teritorijā.

[10.4] Tiesa, vērtējot pierādījumus, nav vērtējusi cik tiesiskas un likumīgas ir Konkurences padomes pārstāvju darbības apmeklējot pieteicējus. Konkurences padomes biroja darbiniekiem nebija pilnvarojuma izņemt dokumentus. Tiesa, gramatiski tulkojot tiesību normas, nav ņēmusi vērā Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 2.punkta nosacījumus attiecībā uz jēdzienu „saņemt” un minētā panta piektās daļas 4.punktā noteikto attiecībā uz jēdzienu „izņemt”. Konkurences padomes biroja darbinieki nebija tiesīgi izņemt dokumentus, veikt izkopējumus no datoriem un izņemt datoru cietos diskus. Tiesas spriedumā norādītais, ka nevienā no sarunu protokoliem nav norādīts, ka pieteicēji nepiekrīt sniegt informāciju un ka informācija tiek sniegta labprātīgi, ir pretrunā 2005.gada 10.maija sarunu protokolam ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats” pārstāvjiem.

[11] Konkurences padome iesniegusi paskaidrojumus par pieteicēju iesniegtajām kasācijas sūdzībām, kuros norāda, ka uzskata par pierādītu Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktā paredzēto pārkāpumu pieteicēju darbībās un kasāciju sūdzībās minētie argumenti ir noraidāmi. Paskaidrojumos lūgts neierosināt kasācijas tiesvedību uz SIA „Alti-A” kasācijas sūdzības pamata, sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” kasācijas sūdzību noraidīt pilnībā un atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats” kasācijas sūdzību.

Motīvu daļa

[12] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 338.panta pirmajai daļai kasācijas sūdzības vispirms ir izskatāmas Senāta Administratīvo lietu departamenta senatoru kolēģijas rīcības sēdē, lai izlemtu, vai ir pamats kasācijas tiesvedības ierosināšanai. Administratīvā procesa likuma 338.¹pants paredz, ka senatoru kolēģija pārbauda kasācijas sūdzības pieļaujamību (Administratīvā procesa likuma 338.¹panta pirmā daļa) un kasācijas tiesvedības lietderību (Administratīvā procesa likuma 338.¹panta otrā daļa).

[13] Izvērtējot pieteicēju kasācijas sūdzības, senatoru kolēģija secina, ka tās ir pieļaujamas, jo to sastādīšanā un noformēšanā ir ievēroti Administratīvā procesa likuma 325., 326., 327., 328. un 329.panta noteikumi.

[14] Izvērtējot Administratīvās apgabaltiesas spriedumu un kasācijas sūdzībās minētos argumentus par procesuālo un materiālo tiesību normu pārkāpumiem, senatoru kolēģija secina, ka tai nerodas šaubas par apelācijas instances tiesas sprieduma tiesiskumu. Tiesa izvērtējusi lietā savāktos pierādījumus un sniegusi to novērtējumu tiesas spriedumā. Senāts jau iepriekš šajā lietā norādīja, ka lielākajā daļā gadījumu pret konkurenci vērstu darbību vai nolīgumu pastāvēšana ir jāizsecina no noteikta skaita sakritību un norāžu, kuras, skatītas kopā un nepastāvot citam loģiskam izskaidrojumam, var veidot pierādījumu par konkurences normu pārkāpumu. Tiesa ir vērtējusi informācijas apriti starp pieteicējiem un secinājusi, ka tā liecina, ka pastāvējusi pret konkurenci vērsta vienošanās. Tiesa arī izvērtējusi katrai pieteicējai piemērotā soda samērīgumu. Tiesa ir pamatojusi, kādēļ Konkurences padomes biroja rīcība, iegūstot informāciju, ir bijusi tiesiska. Senatoru kolēģijas ieskatā apelācijas instances tiesa, novērtējot lietā esošos pierādījumus, nav pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 154.pantu.

Nav pamatots pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats” arguments, ka tiesa pārkāpusi tās procesuālās tiesības, izskatot lietu bez pieteicējas klātbūtnes. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 269.pantu tiesai ir tiesības, bet nav pienākuma atlikt lietas izskatīšanu, ja nav ieradies kāds no procesa dalībniekiem. Apstākļi, ka zvērināts advokāts ilgstoši slimo un nevar pārstāvēt juridisko personu administratīvajā lietā, nenoliedzami ir skumjš fakts, tomēr tās ir advokāta un klienta attiecības. Klientam šādā situācijā ir iespējams nolīgt arī citu advokātu.

[15] Senatoru kolēģija nesaskata kasācijas tiesvedībai nozīmi judikatūras veidošanā, jo Senāts jau reiz šajā lietā ir izteicies par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas un Administratīvā procesa likuma 154.panta piemērošanu.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.¹panta otrās daļas 2.punktu, senatoru kolēģija

n o l ē m a

Atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Būvuzņēmums Stats”, sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Info Serviss” un SIA „Alti A” kasācijas sūdzībām par Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 22.janvāra spriedumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senators *(paraksts)* J.Neimanis

Senators *(paraksts)* A.Guļāns

Senatore *(paraksts)* V.Krūmiņa

NORAKSTS PAREIZS

Senators J.Neimanis

Rīgā, 2010.gada 17.maijā